

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 5Co/185/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1311204495
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 05. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Juraj Považan
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2014:1311204495.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Juraja Považana a členov senátu JUDr. Blanky Malichovej a JUDr. Milana Chalupku v právnej veci navrhovateľa: Ing. Belo Klimo, bytom v Bratislave, Račianska 51, proti odporcovi: Slovenská republika - Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Bratislava, Župné námestie 13, o náhradu škody spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Bratislava III v Bratislave zo dňa 20. novembra 2012 č.k. 6C/58/2011-188 takto

rozhodol:

Odvolací súd zmenu návrhu navrhovateľom **n e p r i p ú ť a .**

Napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e .**

Odporcovi nepriznáva náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom zamietol návrh navrhovateľa, ktorým sa tento domáhal zaplataenia sumy 4.335,70 eur s príslušenstvom a náhrady trov konania titulom zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonnými rozhodnutiami Okresného súdu Bratislava III v konaniach so sp. zn. 8C 188/2003, 19C 250/2005, 24C 85/2006, 21C 104/2007, 42C 62/2008 a 44C 65/2009, súčasne odporcovi právo na náhradu trov konania nepriznal.

Navrhovateľ spočiatku namietal nesprávny úradný postup Okresného súdu Bratislava III v uvedených súdnych konaniach, ktorý videl v skutočnosti, že v súdnych konaniach sa vyskytli iné vady, keď na základe vykonaných dôkazov dospel súd k nesprávnym skutkovým zisteniam, ktorými bola potvrdená nedovolená činnosť správcu vo výkone správy, v dôsledku čoho vznikla navrhovateľovi škoda. Na pojednávaní pred Okresným súdom Bratislava III konanom dňa 20.11.2012 zmenil navrhovateľ právnu

- 2 -

kvalifikáciu nároku s tým, že náhradu škody žiadal titulom šiestich rozhodnutí Okresného súdu Bratislava III, ktoré považuje za nezákonné, hoci tieto neboli zrušené, avšak s poukazom na § 5 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z.z. považuje svoj nárok i v takom prípade za dôvodný.

Súd prvého stupňa rozhodol vo veci dňa 15.11.2011 (v poradí prvým) rozsudkom, č.k. 6C 58/2011-114 tak, že návrh navrhovateľa zamietol ako podaný predčasne, keďže nedošlo k splneniu hmotnoprávnej podmienky danej zákonom č. 514/2003 Z.z. o potrebe návrhu na predbežné prerokovanie žiadosti o odškodnenie u Ministerstva spravodlivosti SR pred podaním žaloby na súd. Zároveň návrh zamietol majúci za to, že za nesprávny úradný postup nie je možné považovať pochybenia a nedostatky spočívajúce v tom, že štátny orgán pred svojim rozhodnutím nesprávne zhodnotil podmienky jeho

vydania, nesprávne vec posúdil a teda že jeho rozhodnutie je nesprávne a nemalo byť vydané. Prípadné nesprávnosti či vady pri zisťovaní podkladov a pri ich posudzovaní môžu byť hodnotené len ako nezákonnosť rozhodnutia a z tohto titulu vyplývajúca zodpovednosť.

Krajský súd v Bratislave uznesením zo dňa dňa 31.5.2012 č.k. 5Co 179/12-124 napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. V odôvodnení uviedol, že nedostatok prerokovania nároku na náhradu škody príslušným orgánom je odstrániteľný nedostatok podmienky konania, o odstránenie ktorého bol súd povinný sa pokúsiť, keďže toto prerokovanie je obligatórne a pokiaľ k predbežnému prerokovaniu nedošlo, nemôže o nároku konať a rozhodovať súd, čiže ide o procesnú podmienku, ktorý nedostatok bráni konaniu na súde (§ 103 O.s.p.). Bolo preto povinnosťou súdu postupovať podľa § 104 ods. 2 O.s.p. a uložiť navrhovateľovi lehotu na podanie takéhoto návrhu pod následkom zastavenia súdneho konania. Keďže však v danej veci medzičasom k návrhu občana na predbežné prerokovanie došlo, nemal byť návrh navrhovateľa zamietnutý a v konaní mal súd pokračovať po skončení konania pred príslušným ústredným orgánom.

Súd prvého stupňa vychádzal zo zistenia, že vo vyššie označených súdnych konaniach Okresného súdu Bratislava III vystupoval navrhovateľ v pozícii účastníka konania, konania boli právoplatne skončené s tým, že v konaniach so sp. zn. 16C 250/2005, 21C 104/2007 došlo k potvrdeniu prvostupňového rozhodnutia Krajským súdom v Bratislave, v konaní 8C 188/2003 rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky o dovolaní navrhovateľa a konštatoval, že postup súdov bol v súlade so zákonom a nemal za následok znemožnenie realizácie procesných práv dovolateľa, v ďalších konaniach navrhovateľ opravný prostriedok nepodal.

Z výpovede navrhovateľa vyplynulo, že v uvedených súdnych konaniach bol účastníkom konania, konania prvostupňové, odvolacie či dovolacie skončili v jeho neprospech, nedisponuje rozhodnutím o nezákonnosti týchto rozhodnutí, z ktorého dôvodu by boli tie rozhodnutia zrušené. Nezákonnosť vidí v nesprávnom zistení skutkového stavu.

- 3 -

5Co 185/2013-232

Súd prvého stupňa konštatoval, že na základe vykonaného dokazovania so zreteľom na ustanovenia zákona č. 514/2003 Z.z. je potrebné vyhodnotiť návrh navrhovateľa za nedôvodný, a to pre prípad oboch do úvahy prichádzajúcich právnych kvalifikácií nároku.

Ak by malo ísť o nárok na náhradu škody titulom nesprávneho úradného postupu, navrhovateľ neunesol dôkazné bremeno o tom, že by došlo k naplneniu niektorých zo situácií príkladom uvedených v ustanovení § 9 Zákona, či akýchkoľvek iných majúcich za následok nezákonný zásah do práv a právom chránených záujmov navrhovateľa, keďže (poukazujúc i na odôvodnenie rozsudku zo dňa 15.11.2011) pokiaľ štátny orgán zisťuje podmienky a predpoklady pre vydanie rozhodnutia, za tým účelom zhromažďuje predpoklady, hodnotí zistené skutočnosti, tieto právne posudzuje a pod., ide o činnosť priamo smerujúcu k vydaniu rozhodnutia; prípadné nesprávnosti či vady pri zisťovaní podkladov a pri ich posudzovaní sa potom prejavia práve v obsahu rozhodnutia a z hľadiska zodpovednosti štátu môžu byť hodnotené len podľa ustanovení zákona č. 514/2003 Z.z. upravujúcich nezákonnosť rozhodnutia a teda náhradu škody za nezákonné rozhodnutie. Za nesprávny úradný postup teda nie je možné považovať pochybenie a nedostatky spočívajúce v tom, že štátny orgán pred svojím rozhodnutím neprávne vyhodnotil podmienky jeho vydania, nesprávne posúdil vec, dospel na základe vykonaného dokazovania k nesprávnym skutkovým zisteniam, resp. že v dôsledku toho je ním vydané rozhodnutie nesprávne a nemalo byť vydané, prípadne že malo byť vydané v inej podobe či za iných okolností (Rozsudok Najvyššieho súdu SR, 6 Cdo 115/2010 zo dňa 31.05.2011).

Pokiaľ by malo ísť v konaní o náhradu škody titulom nezákonného rozhodnutia orgánmi verejnej moci, návrh nie je dôvodný pre absenciu zrušujúceho alebo zmeňujúceho rozhodnutia príslušného orgánu pre nezákonnosť daných rozhodnutí súdu, keď v danej veci neprichádza do úvahy aplikácia ods. 4 § 6 Zákona o nepotrebnosti takéhoto rozhodnutia v prípade, ak rozhodnutím orgánmi verejnej moci došlo k prekročeniu jeho právomoci, pretože o takýto prípad v danej veci nejde.

Súd ďalej konštatoval, že v niektorých konaniach navrhovateľ nespĺňa ani podmienku danú v ustanovení § 6 ods. 2 Zákona, keď proti niektorým rozhodnutiam nepodal ani riadny opravný prostriedok, pričom nepreukázal nijaký dôvod hodný osobitného zreteľa pre takúto toleranciu, pretože prípadná jeho zlá

finančná situácia a nemožnosť zaplatiť súdny poplatok za odvolanie mohli byť riešené priznaním oslobodenia od povinnosti platiť súdne poplatky na žiadosť navrhovateľa.

Pre obe právne kvalifikácie sa potom súd prvého stupňa stotožnil s argumentáciou odporcu, že predmetom konania o náhradu škody nemajú byť opätovne nároky prejednávané v rámci napadnutých súdnych konaní, predmetné konanie nemá slúžiť ako akýsi ďalší opravný prostriedok voči napadnutým rozhodnutiam a prípadnou škodou sa v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. nemyslí právoplatne nepriznaná istina, či výkon rozhodnutí ohľadom trov konania, či zaplataenia súdneho poplatku.

- 4 -

Navrhovateľ neunesol dôkazné bremeno ohľadom nezákonnosti rozhodnutí, rozhodnutia sú nezákonné len podľa jeho subjektívneho irelevantného názoru. Nezákonnosť rozhodnutí nie je pritom oprávnený posudzovať súd ani prejudiciálne vzhľadom na kritériá ustanovenia § 6 Zákona o potrebe existencie zrušujúceho alebo zmeňujúceho rozhodnutia príslušného orgánu, ktorého rozhodnutie o nezákonnosti je pre súd v konaní o náhradu škody záväzná (je ním viazaný). Navrhovateľ taktiež nepreukázal skutočnosť potrebnú podľa § 9 ods. 1 Zákona, t. j. neunesol dôkazné bremeno ani pokiaľ ide o preukázanie nesprávneho úradného postupu v daných konaniach, uzavrel prvostupňový súd odôvodnenie návrh zamietajúceho rozsudku.

O náhrade trov konania rozhodol súd prvého stupňa podľa § 142 ods. 1 O.s.p., v konaní plne úspešnému odporcovi však žiadne trovy nevznikli, resp. nedošlo k uplatneniu práva na náhradu trov konania odporcom, z ktorého dôvodu odporcovi právo na náhradu trov konania nepriznal.

Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie navrhovateľ namietajúc neúplné zistenie skutkového stavu vecí a nevykonanie navrhnutých dôkazov pre zistenie rozhodujúcich skutočností. Poukázal na skutočnosť, že vo všetkých namietaných nezákonných rozhodnutiach súdy nesprávne nezisťovali a neprihliadali k absolútnej neplatnosti právneho úkonu - zmluvy o výkone správy číslo 057/99, rovnako navrhovateľ v týchto konaniach si uplatňoval nedôvodný nárok podľa osobomesiacov, bez ohľadu na výšku spoluvlastníckeho podielu vlastníka bytu v nadstavbe domu. Napadnutý rozsudok považoval za nedôvodný, nesúhlasil s názorom prvostupňového súdu, že pokiaľ navrhovateľ nepodal opravný prostriedok proti prvostupňovému rozhodnutiu, nie je splnená podmienka na náhradu škody z nezákonného rozhodnutia súdu. V tejto časti dôvodil tým, že nezákonnými rozsudkami boli porušené jeho základné práva a slobody, súdy konali tak, ako by bol pozbavený ústavných práv. Keďže sa jedná o porušenie základných práv a slobôd, ide o prípady hodné osobitného zreteľa, u ktorých sa podmienka opravného prostriedku v zmysle § 6 ods. 2 poslednej vety zák. č. 514/2003 Z.z. nevyžaduje. Navrhol preto zmenu napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa a vyhovie jeho návrhu v časti priznania škody z nezákonných rozhodnutí súdov vo výške 5.556,11 eura, spolu s ušlým ziskom od nadobudnutia právoplatnosti rozsudkov v predmetných konaniach vo výške sadzby ECB, uplatnil tiež náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 28.823,60 euro.

Odporca vo vyjadrení k odvolaniu považoval odvolanie navrhovateľa v časti náhrady nemajetkovej ujmy za neprípustné, žiadal aby odvolací súd odvolanie v tejto časti odmietol podľa § 218 ods. 1 písm. d) O.s.p., vo zvyšku napadnutý rozsudok potvrdil z hľadiska jeho vecnej správnosti.

Podaním zo dňa 14. marca 2013 navrhovateľ zmenil výšku žiadanej náhrady nemajetkovej ujmy na sumu 22.511,72 eura spolu s úrokom z omeškania, vyčíslený spolu vo výške 5.761,78 eura.

- 5 -

5Co 185/2013-233

Podaním zo dňa 28. augusta 2013 navrhovateľ zmenil právnu kvalifikáciu nároku z titulu nezákonného rozhodnutia na nesprávny úradný postup, opätovne zmenil návrh, pričom žiadal priznať náhradu škody vo výške 6.655,20 euro s ušlým ziskom od nadobudnutia právoplatnosti predmetných rozhodnutí vo výške sadzby ECB a náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 28.823,60 euro.

Podaním zo dňa 28. apríla 2014 žiadal navrhovateľ priznať zníženú istinu vo výške 3.740,30 euro titulom náhrady škody spolu s ušlým ziskom vo výške 215.142,05 eura s tým, že nepožaduje náhradu nemajetkovej ujmy.

Odvolačný súd prejednal vec v rozsahu a z dôvodov odvolania podľa § 212 ods. 1 O.s.p., bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p., dospel pritom k záveru, že napadnutý rozsudok je vecne správny.

V pravom rade sa odvolací súd zaoberal vyššie označenými zmenami návrhu navrhovateľa na začatie konania.

Podľa § 95 ods. 1 veta prvá O.s.p. navrhovateľ môže sa konania so súhlasom súdu meniť návrh na začatie konania.

Podľa § 95 ods. 2 O.s.p. súd nepripustí zmenu návrhu, ak by výsledky doterajšieho konania nemohli byť podkladom pre konanie o zmenenom návrhu. Súd nepripustí zmenu návrhu ani v prípade, ak by na konanie o zmenenom návrhu bol vecne príslušný iný súd. V takom prípade pokračuje súd v konaní o pôvodnom návrhu po právoplatnosti uznesenia.

Podľa § 216 ods. 1 O.s.p. ustanovenia § 92 ods. 1 a 4, § 97 a 98 pre odvolacie konanie neplatia.

Z vyššie citovaných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku vyplýva, že zmena návrhu je v zásade prípustná aj v rámci odvolacieho konania (§ 216 ods. 1 O.s.p. a contr.), avšak len za splnenia podmienok ustanovenia § 95 ods. 2 O.s.p., teda len v prípade, ak by výsledky doterajšieho konania mohli byť podkladom pre konanie o zmenenom návrhu a pri súčasnom zachovaní vecnej príslušnosti súdu rozhodujúceho a zmenenom návrhu.

V súdnej veci však o takýto prípad nejde, keď absentujú práve také výsledky doterajšieho konania (prvostupňového konania), ktoré by mohli byť podkladom pre konanie o zmenenom (rozšírenom) návrhu. Prvostupňový súd totiž návrh navrhovateľa zamietol bez toho, aby riešil akékoľvek otázky v súvislosti s neskôr uplatneným nárokom z titulu náhrady nemajetkovej ujmy či ušlého zisku. Za tohto stavu predstavuje navrhovaná zmena návrhu (rozšírenie návrhu) nový nárok, prejednanie ktorého patrí primárne súdu prvého stupňa.

Zmenu návrhu, ktorou bol uplatnený v konaní nový nárok (nárok nemajúci žiadnu skutkovú súvislosť so skôr uplatneným nárokom), možno pripustiť (za splnenia

- 6 -

podmienok ust. § 95 ods. 2 O.s.p.) len pokiaľ konanie prebieha pred súdom prvého stupňa. Uplatnenie nového nároku až v odvolacom konaní je pojmovo vylúčené. Opačný postup by znamenal, že by odvolací súd - s porušením zásady dvojinštančnosti občianskeho súdneho konania a funkčnej príslušnosti - konal a rozhodoval o nároku navrhovateľa ako súd prvého a jediného (z hľadiska riadneho opravného prostriedku) stupňa, prípadne že by musel vždy rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť, aby mohlo dôjsť k prejednaniu tohto nového nároku súdom prvého stupňa. Vecné prejednanie nového nároku uplatneného až v odvolacom konaní a rozhodnutie o ňom odvolacím súdom preto prípustné nie je.

Z vyššie uvedeného dôvodu potom odvolací súd zmenu návrhu (jeho rozšírenie) nepripustil, podľa § 95 ods. 2 s použitím § 211 ods. 2 O.s.p., a vec prejednal v pôvodnom rozsahu.

Podľa § 6 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, ak tento zákon neustanovuje inak, právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Súd, ktorý rozhoduje o náhrade škody, je viazaný rozhodnutím tohto orgánu.

Podľa § 6 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, právo podľa odseku 1 možno priznať iba vtedy, ak poškodený podal proti nezákonnému rozhodnutiu riadny opravný prostriedok podľa osobitných predpisov. Splnenie tejto podmienky sa nevyžaduje, ak ide o prípady hodné osobitného zreteľa.

Nezákonným rozhodnutím je rozhodnutie orgánu verejnej moci, ktoré je v rozpore s právnym poriadkom Slovenskej republiky alebo záväzkami Slovenskej republiky vyplývajúcimi z platnej medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná, a bolo z dôvodu nezákonnosti zrušené alebo zmenené

príslušným orgánom. Toto rozhodnutie môže byť vydané najmä v občianskom súdnom konaní, v správnom konaní alebo v trestnom konaní. Otázka, či bolo vydané nezákonné rozhodnutie, sa vždy posudzuje so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu. Vzhľadom na to, že k vydávaniu nezákonných rozhodnutí dochádza vo väčšine prípadov v rámci zákonom stanovených procesných postupov, vymedzuje sa okruh poškodených predovšetkým na okruh účastníkov konania, ktorým vznikla škoda. Poškodeným však môže byť aj osoba, s ktorou sa nekonalo ako s účastníkom konania, hoci ním byť mala. Tým sa priznáva aktívna legitímácia na podanie žaloby aj tým, ktorí boli kvôli procesnej chybe vylúčení z prejednávania veci.

Na uplatnenie nároku na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím musia byť splnené tri podmienky:

- 7 -

5Co 185/2013-234

1. nezákonnosť rozhodnutia,
2. právoplatnosť rozhodnutia a
3. vyčerpanie všetkých riadnych opravných prostriedkov.

Nezákonnosť rozhodnutia musí byť v čase prejednávania nároku o náhrade škody už konštatovaná príslušným orgánom, ktorý je podľa procesným predpisov oprávnený zrušiť nezákonné rozhodnutie pre jeho nezákonnosť. Otázku nezákonnosti rozhodnutia nie je možné riešiť ako otázku predbežnú. Podmienkou priznania nároku je teda to, že nezákonné rozhodnutie príslušný orgán zmenil alebo zrušil. Tým sa zabezpečuje, že otázku, či je v danom prípade právoplatné rozhodnutie nezákonné, zodpovedne zvážil už pred začatím konania o náhradu škody kvalifikovaný orgán.

Zodpovednosť štátu je daná iba v prípade, ak poškodený využil všetky riadne opravné prostriedky na dosiahnutie nápravy. Iná právna konštrukcia by viedla k obchádzaniu základného procesného inštitútu, ktorým riadne opravné prostriedky nepochybne sú. Z tejto všeobecnej zásady sa však pripúšťa výnimka, ak ide o prípady hodné osobitného zreteľa; ďalšou výnimkou, ktorú zákon ustanovil, je možnosť uplatniť nárok na náhradu škody v prípade, keď je rozhodnutie vykonateľné bez ohľadu na jeho právoplatnosť. V týchto prípadoch je nevyhnutné pripustiť možnosť, že dôjde ku škode ešte skôr, ako sa stane rozhodnutie právoplatným; poslednou výnimkou zo všeobecnej zásady je tzv. ničotné rozhodnutie, čiže také rozhodnutie, ktoré je vydané orgánom nad rámec jeho určených právomocí.

V preskúmvanej veci bolo z hľadiska skutkového nesporné, že v skôr označených súdnych konaniach Okresného súdu Bratislava III boli tieto právoplatne skončené s tým, že v konaniach pod sp. zn. 16C 250/2005, 21C 104/2007 došlo k potvrdeniu prvostupňového rozhodnutia Krajským súdom v Bratislave, v konaní sp. zn. 8C 188/2003 rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky o dovolaní navrhovateľa a konštatoval, že postup súdov bol v súlade so zákonom a nemal za následok znemožnenie realizácie procesných práv dovolateľa, v ďalších konaniach navrhovateľ opravný prostriedok nepodal. Podľa názoru odvolacieho súdu takto zistený skutkový stav umožňoval právny záver prvostupňového súdu o nepreukázaní existencie nezákonných rozhodnutí ako základného predpokladu zodpovednosti štátu za škodu podľa zákona č. 514/2003 Z.z. Súd rovnako správne konštatoval, že v niektorých konaniach navrhovateľ nespĺňa ani podmienku danú v ustanovení § 6 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z.z., keď proti rozhodnutiam nepodal ani riadny opravný prostriedok, pričom nepreukázal nijaký dôvod hodný osobitného zreteľa pre takúto toleranciu.

Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov potom odvolaciemu súdu neostalo než potvrdenie napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1 O.s.p., z hľadiska jeho vecnej správnosti.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 142 ods. 1

- 8 -

O.s.p. s použitím § 224 ods. 1 O.s.p., v odvolacom konaní úspešný odporca náhradu trov neuplatnil (§ 151 ods. 1 O.s.p.), nebolo tak možné mu náhradu trov odvolacieho konania priznať.

Poučenie:

Tento rozsudok nemožno napadnúť odvolaním.